

"Жалпы иш" коомдук фонду

«2020-жылдын 4-октябрында боло турган парламенттик шайлоого карата жарандардын көз-караштары» боюнча коомдук пикирди сурамжылоонун жыйынтыгы боюнча аналитикалык отчет

СУРАМЖЫЛООНУН 2-ТОЛКУНУ

"ЖАЛПЫ ИШ" КООМДУК ФОНДУ ЖӨНҮНДӨ

“Жалпы иш” коомдук фонду – Кыргыз Республикасындагы ар түрдүү деңгээлдердеги шайлоолорго мониторинг жүргүзүү, жарандык билимдин деңгээлин жогорулатуу долбоорлорун ишке ашыруу, жарандардын өлкөнү башкаруу процесстерине активдүүрөөк катышуусуна жардам көрсөтүү үчүн түзүлгөн көзкарандысыз уюм.

Фонддун миссиясы - аралашуу, дискурс жана коомдук көзөмөлгө катышуу менен өлкөдө кабыл алынган чечимдердин сапатына таасир этүүчү мүмкүнчүлүктөрдү жарандарга түзүп берүүгө көмөктөшүү.

Бул коомдук пикирдин сурамжылоосу USAIDдин колдоосунда «Жалпы иш» коомдук фонду тарабынан ишке ашырылуучу «Кыргыз Республикасында шайлоолорго көз карандысыз байкоо жүргүзүү» долбоорунун шайлоочуларды окутуу компонентинин алкагында жүргүзүлгөн.

«Жалпы иш» КФнын командасы коомдук пикирдин сурамжылоосунун жыйынтыгы өлкөнүн жарандарына, ЖМКларга, саясий партияларга, жарандык коомдун институттарына жана чечимдерди кабыл алган жактарга алдыдагы шайлоолорго байланыштуу маанилүү маселелер жөнүндө маалымат берүүгө жардам берет деп эсептешет.

Кыскача резюме

- Алдыдагы парламенттик шайлоого карата жарандардын көз-караштары боюнча коомдук сурамжылоонун *1-толкуну* 2020-жылдын 21-августунан 4-сентябрына чейин "Жалпы иш" коомдук фонду тарабынан жүргүзүлдү.
- Алдыдагы парламенттик шайлоого карата жарандардын көз-караштары боюнча коомдук сурамжылоонун *2-толкуну* 2020-жылдын 7-сентябрынан 15-сентябрына чейин "Жалпы иш" коомдук фонду тарабынан жүргүзүлдү.
- Сурамжылоонун *3-толкуну* шайлоодон кийин өткөрүлөт

Сурамжылоонун максаты:

- Алдыдагы шайлоо жөнүндө жарандар кандай ойдо?
- Алар шайлоого катышууга даярбы?
- Алар шайлоо жөнүндө канчалык деңгээлде билимдүү?
- Алар кайсы саясий партияларга добуш беришет?
- Шайлоо учурунда эң көп талкууланган маселелер боюнча алар кандай ойдо?
- 2 сурамжылоо толкундарынын натыйжаларын салыштырыңыз

Кыскача резюме:

Эки толкундун айырмачылыгы:

Сурамжылоонун 2-толкуну учурунда, сурамжылоонун 1-толкунун ишке ашыруу учурунда өлчөнгөн кээ бир маанилүү суроолордун динамикасын байкоо маанилүү болгон, атап айтканда:

- Жарандардын парламенттик шайлоого катышуусунун маанилүүлүгү;
- COVID-19 мүмкүн болгон экинчи толкунуна карабастан жарандардын шайлоого катышууга даярдыгы;
- Калк арасында саясий партиялардын рейтинги;
- COVID-19 шарттарында шайлоо күнү добуш берүү тартиби жөнүндө калкты маалымдоо;
- кайсы партия үчүн добуш берүүгө арзыйт, калктын тандоосуна таасир берүү;
- калктын административдик ресурстарды колдонуу укук бузуу экендигин билүү;
- 2020-жылдагы парламенттик шайлоодо административдик ресурсту колдонуу ыктымалдыгы;
- Добуш сатып алууну колдонуу мыйзам бузуу экендигин калктын маалымдуулугу;
- 2020-жылдагы парламенттик шайлоодо добуштарды сатып алуу ыктымалдыгы;

Кыскача резюме:

2 толкундун артыкчылыгы:

Сурамжылоонун 2-толкунунун жүрүшүндө жарандар тарабынан эң көп талкууланган маселелер, мисалы, пара алуу, административдик ресурс жана шайлоо дарегин өзгөртүү боюнча №2 форма:

- Үгүт маалында административдик ресурстарды колдонуу жөнүндө калкты маалымдоо;
- Үгүт маалында ресурстардын добуштары менен пара алуу жөнүндө калкты маалымдоо;
- Тараптардын өкүлдөрү сураган иш-аракеттер жөнүндө калкты маалымдоо;
- Саясий партиялар айрым иш-аракеттер үчүн эмнелерди сунуш кылышты;
- Биометрикалык каттоодон өткөн жарандар шайлоо дарегин өзгөртүү үчүн кайрыла алаары жөнүндө калктын маалымдуулугу;
- Шайлоо дарегин өзгөртүү учурлары жөнүндө жарандардын маалымдуулугу.

Кыскача резюме

Негизги ачылыштарга төмөнкүлөр кирет:

Жалпысынан:

- Респонденттердин 77% шайлоого катышууну пландаштырууда. Салыштырмалуу, 62% Covid-19 эпидемиологиялык абалына карабастан добуш берет. 15% эпидемиологиялык кырдаалга жараша чечим кабыл алат. Респонденттердин 12% баары бир добуш бербейм деп жооп беришкен.
- Респонденттердин 58% өлкөнүн ар бир жарааны үчүн шайлоого катышуунун маанилүүлүгүн белгилешти.

Добуш берүүнүн артыкчылыктары:

- Респонденттердин жарымынан көбү (51%) кайсы партияга добуш берээрин билишпейт. Респонденттердин 12% "баарына каршы" добуш беребиз деп жооп беришкен, жана бул сан мурунку сурамжылоого караганда 2% га төмөндөгөн. Эң көп добуш Бишкек (18%), Чүй облусу (16%), Ысык-Көл облусу (17%). Респонденттердин 24% (n = 287) гана добуш берүүнү каалаган саясий партияны аташкан. Үч лидердин катарына "Мекеним Кыргызстан" (4%), "Биримдик" жана "Бүтүн Кыргызстан" тиешелүүлүгүнө жараша 3% кирет.

Добуш берүү чечимине эмне таасир этиши мүмкүн?

- Бул суроого жооптордун үчөөсүнө шайлоо платформасынын мазмуну кирген (31%). Респонденттердин 30% жообун билген эмес. Талапкерлердин тизмеси 25% деп аталды.

Кыскача резюме

Административдик ресурс

Жарандардын 53% административдик ресурсту колдонуу ыктымалдыгы жөнүндө айтып, аны жогорку (37%) жана өтө жогору (16%) деп баалашат; 21% үгүт маалында административдик ресурстарды колдонуу учурлары жөнүндө уккан жана "бир нерсе уккан" -8, башкача айтканда, дээрлик бардыгы үчүнчү. 63% мындай учурлар жөнүндө уккан эмес.

Шайлоочуларга пара берүү

Респонденттердин 66% добуштарды сатып алуу ыктымалдыгы жөнүндө айтып, аны жогорку (43%) жана өтө жогору 23%, төмөн (13%), нөл (3%) деп баалашкан жана 16% жооп берүүгө кыйын. 35% добуш сатып алууну колдонуу жөнүндө уккан. Добуш сатып алуу жөнүндө укандардын ичинен, 37% добушун кайсы бир партияга берүүнү, 18% үгүт иштерин жүргүзүүнү, 17% башка регионго келүүнү суранды. Көпчүлүк учурларда жасалган иш-аракеттер үчүн тараптарга акча каражаттары же белектер убада кылынган. Бул тууралуу ар бир аймактын жарандары айтышат. 57% тараптар аткарууну суранган иш-аракеттерди атоо кыйынга турду.

Форма № 2

Респонденттердин 39% шайлоо дарегин өзгөртүү мүмкүнчүлүгүн билишет. 14% (n = 168) шайлоо алдында даректерин өзгөрткөн тургундарды билишет.



Сурамжылоонун жыйынтыгы

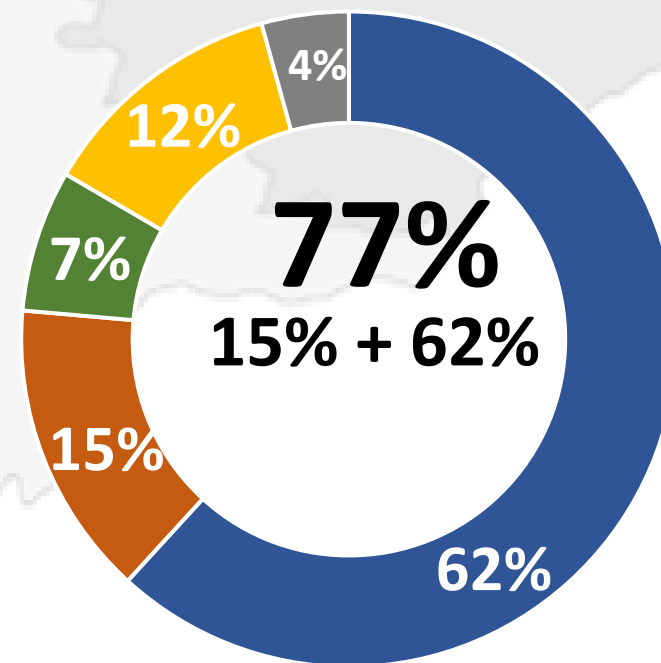
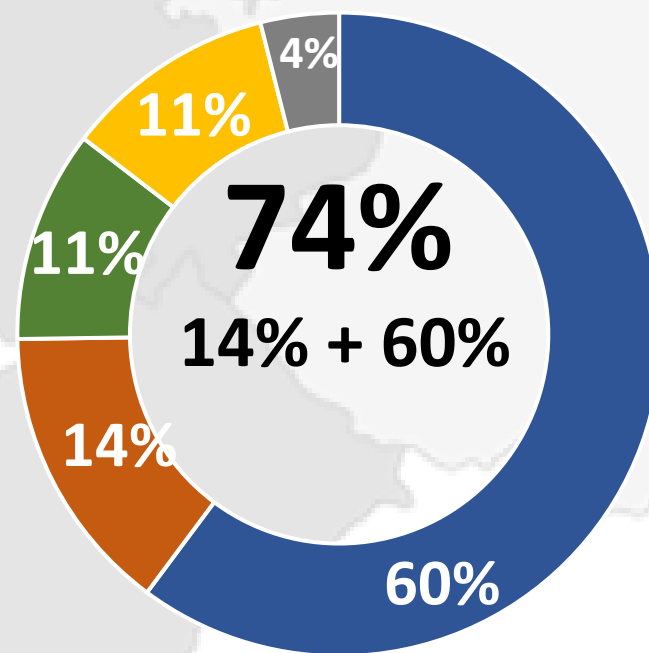
Октябрь 2020

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
			1	2	3	4
5	6	7	8	ЖК ШАЙЛОО ВЫБОРЫ 2020		
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Сиз COVID-19дун экинчи толкуну балким болорлугуна карабай, Парламенттик шайлоого катышууга даярсызбы?

Сурамжылоонун 1- толкуну Сурамжылоонун 2- толкуну

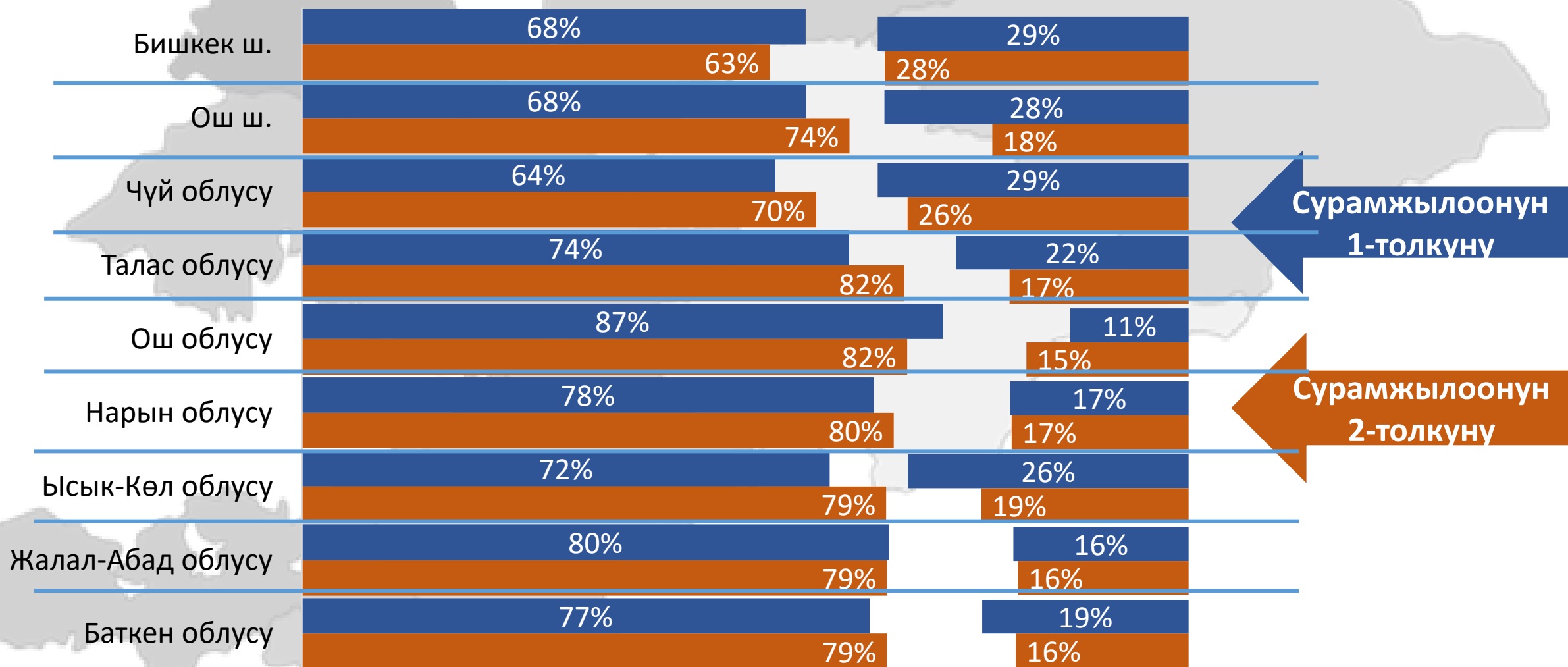
- Ооба, кандай болсо да шайлоого барам
- Балким, COVID-19дун кырдаалына жараша чечемин
- Жок, барбайм, ден соолугума кабатырланам
- Жок, кандай болсо да шайлоого барбайм
- Жооп берүүдөн кыйналып турам/Билбейм



Сиз COVID -19дун экинчи толкуну балким болорлугуна карабай, Парламенттик шайлоого катышууга даярсызбы?

Шайлоого барууну пландап жатам

Шайлоого барбайм



Сурамжылоонун
1-толкуну

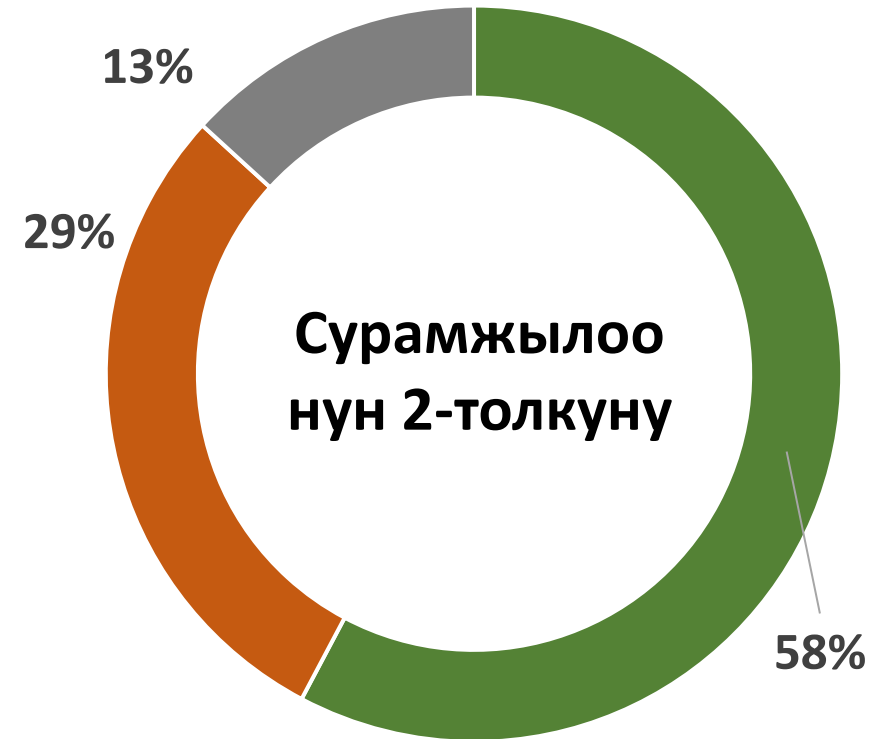
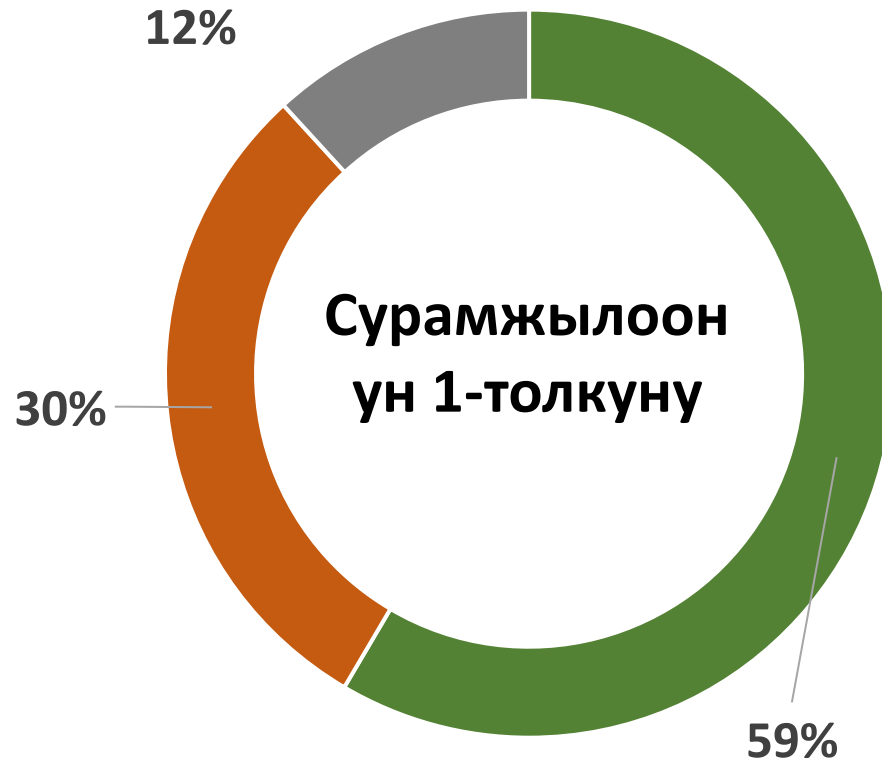
Сурамжылоонун
2-толкуну

2020-жылдын 4-октябрында өтө турган Парламенттик шайлоого катышуунун маанилүүлүгүн баалаңыз

Жогору

Төмөн

Жооп берүүдөн
кыйналып
турам/Билбейм



2020-жылдын 4-октябрында өтө турган Парламенттик шайлоого катышуунун маанилүүлүгүн баалаңыз

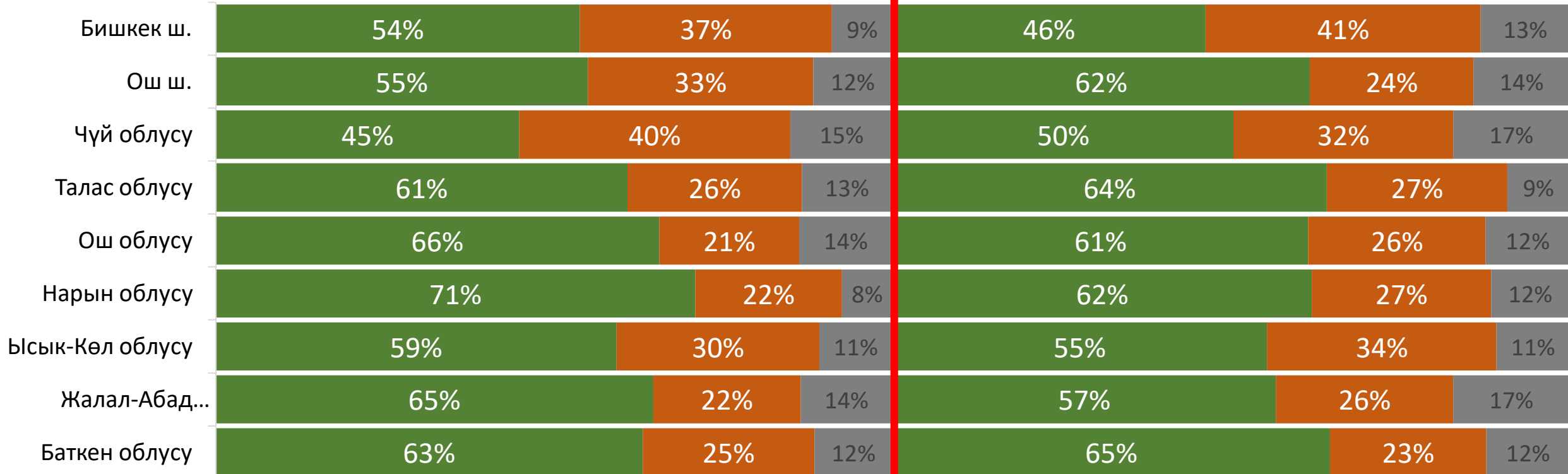
Жогору

Төмөн

Жооп берүүдөн кыйналып турам/Билбейм

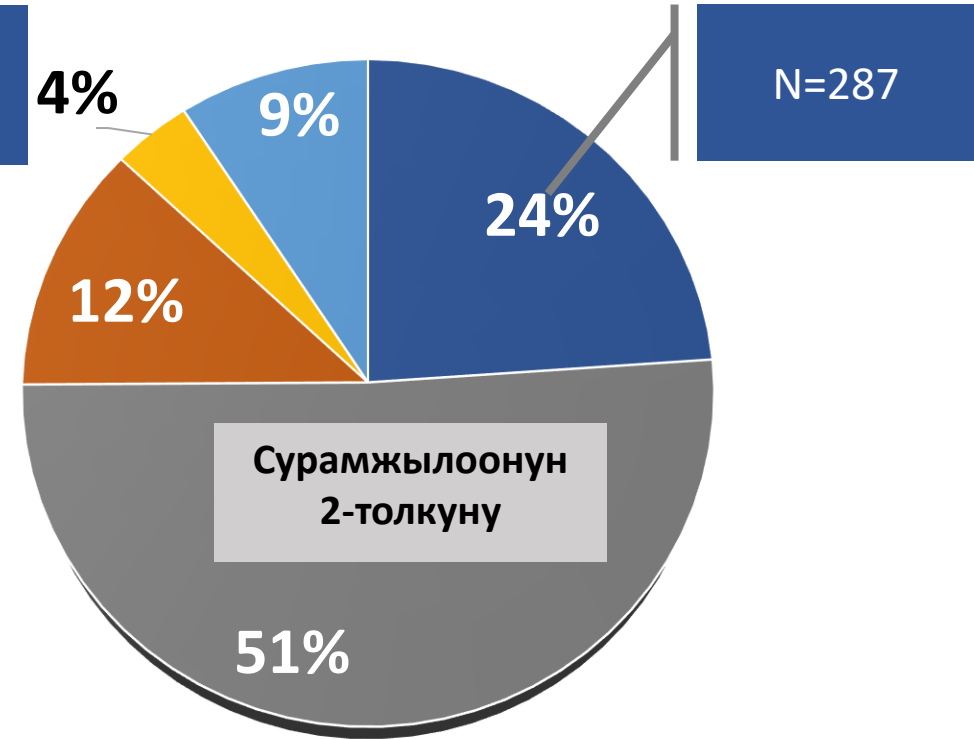
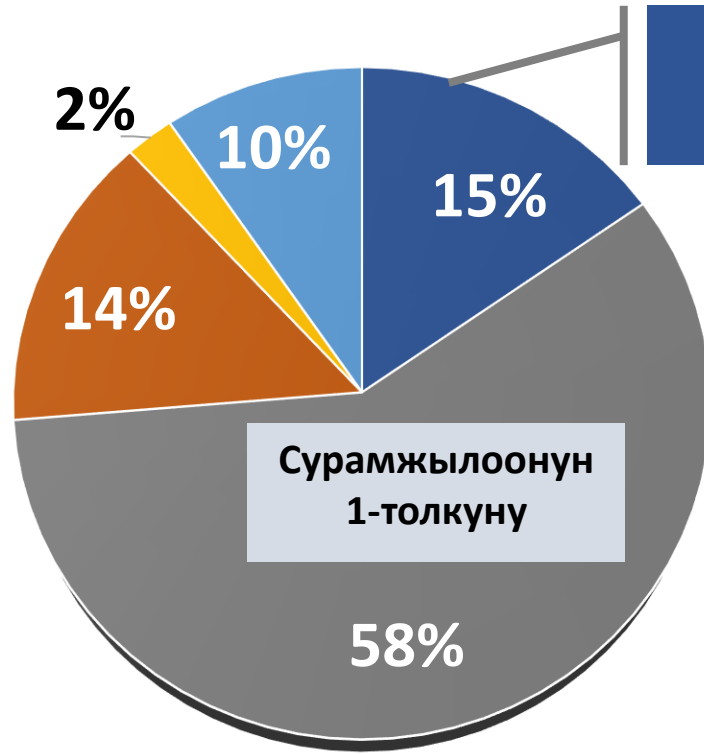
Сурамжылоонун 1-толкуну

Сурамжылоонун 2-толкуну

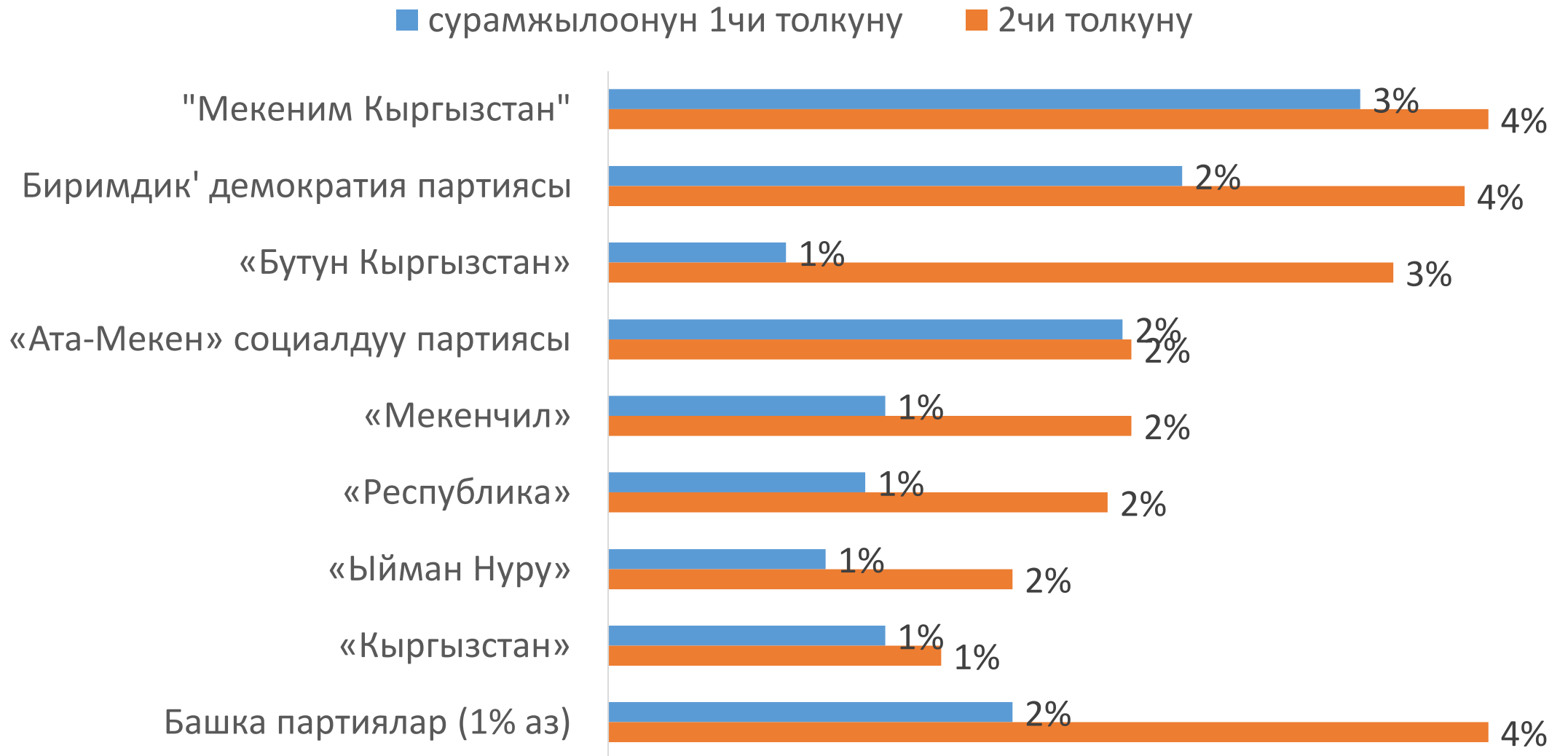


Эгерде Парламенттик шайлоо эртең боло турган болсо, Сиз кайсы партияга добуш берет элеңиз?

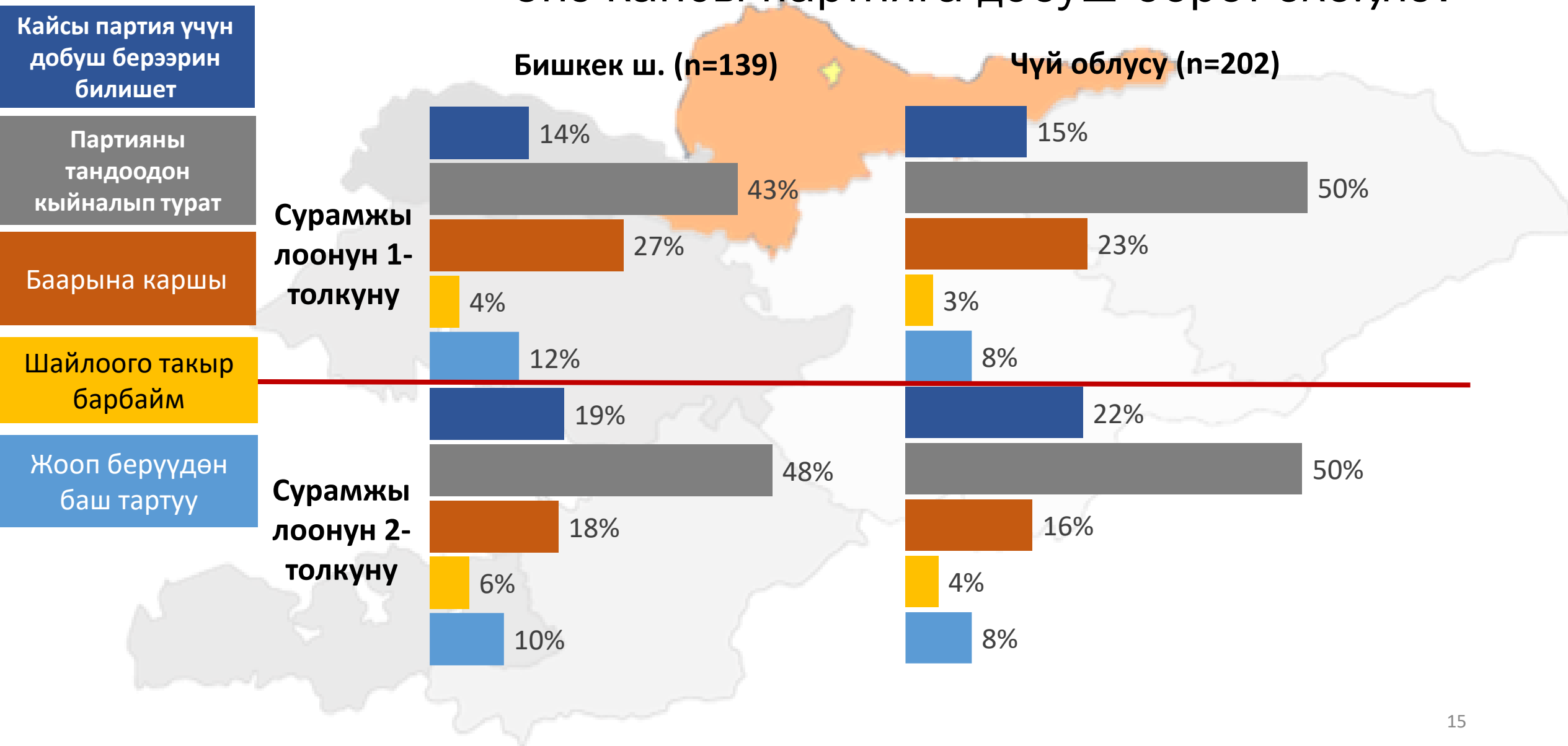
- Кайсы партия үчүн добуш берээрин билишет
- Партияны тандоодон кыйналып турат
- Баарына каршы
- Шайлоого такыр барбайм
- Жооп берүүдөн баш тартуу



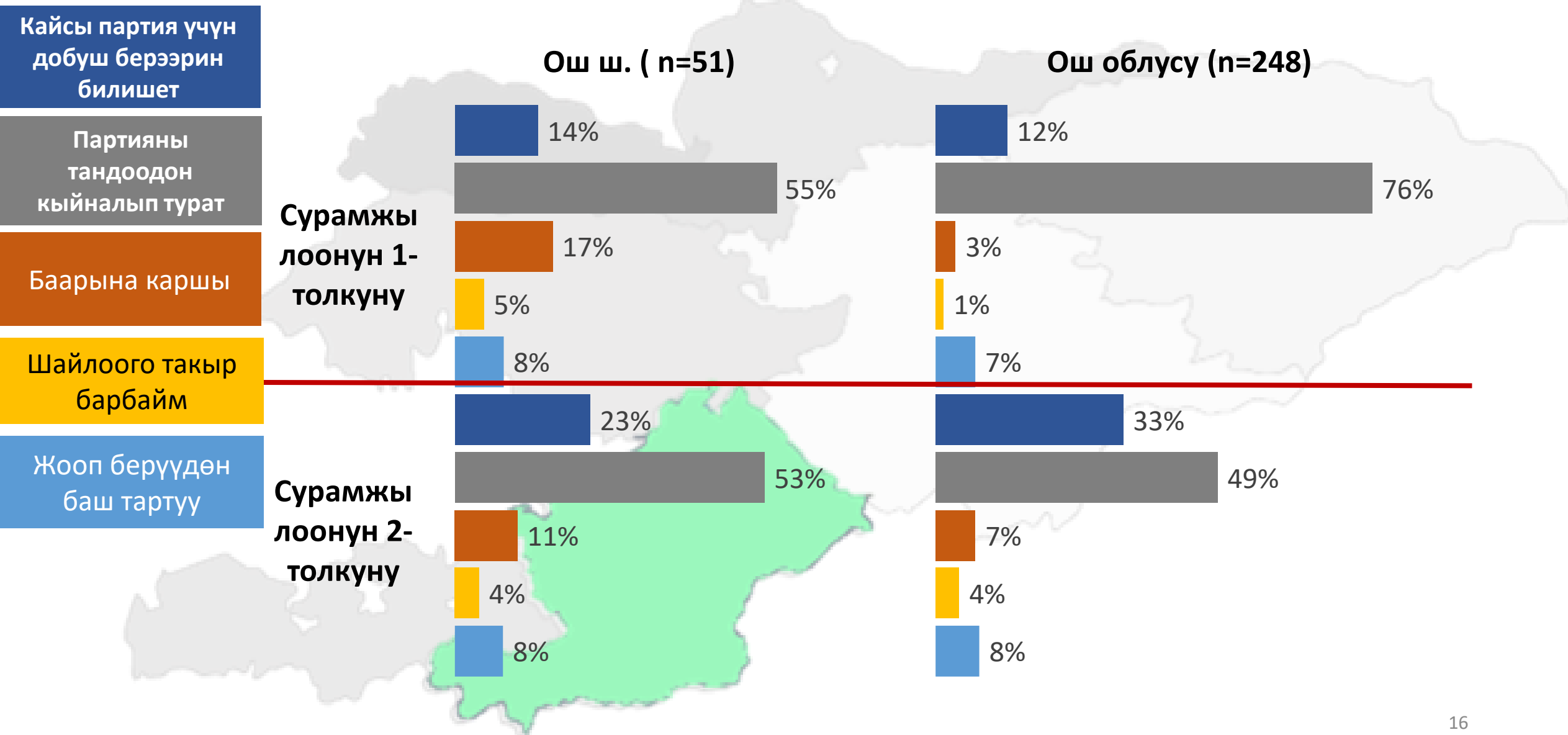
Эгерде Парламенттик шайлоо эртең боло турган болсо, Сиз кайсы партияга добуш берет элеңиз?



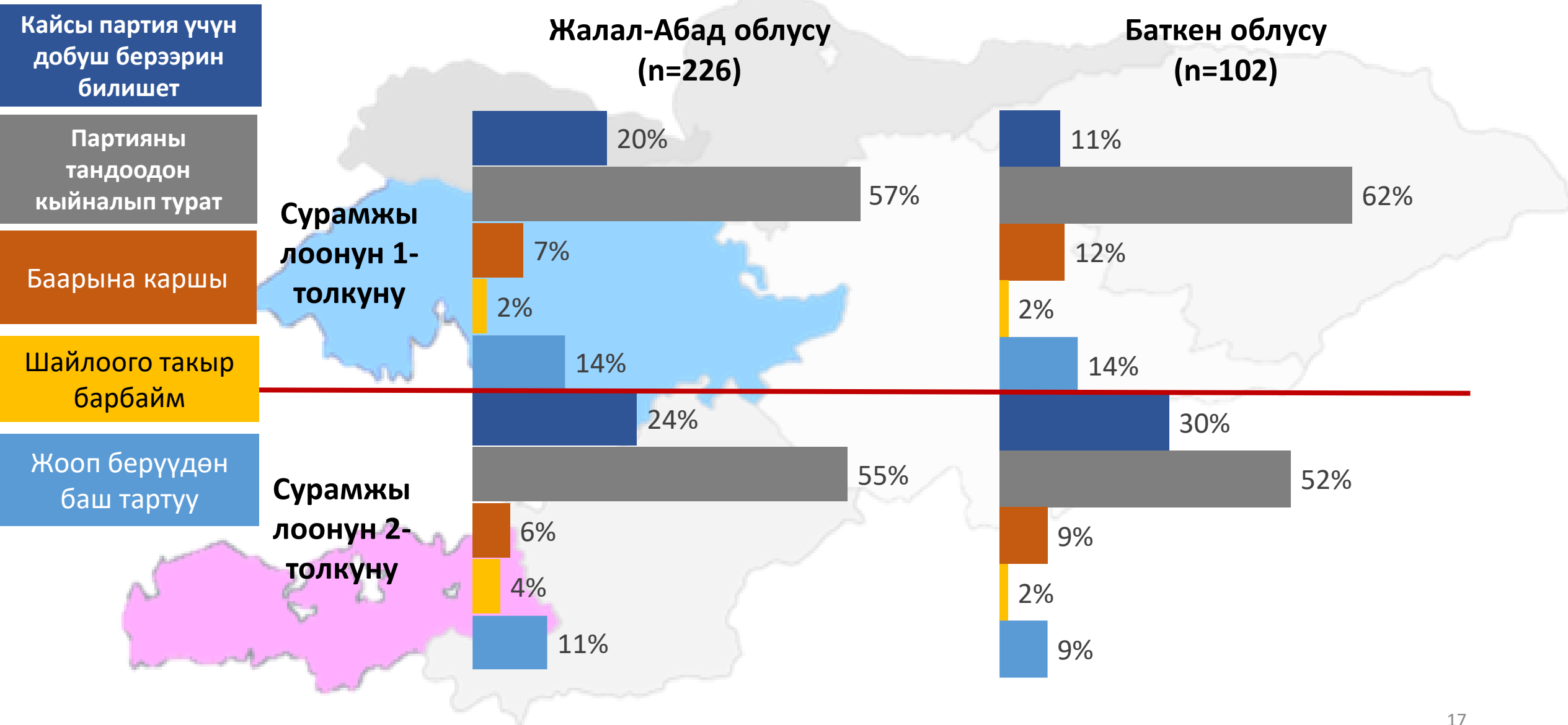
Эгерде Парламенттик шайлоо эртең боло турган болсо, Сиз кайсы партияга добуш берет элеңиз?



Эгерде Парламенттик шайлоо эртең боло турган болсо, Сиз кайсы партияга добуш берет элеңиз?



Эгерде Парламенттик шайлоо эртең боло турган болсо, Сиз кайсы партияга добуш берет элеңиз?



Эгерде Парламенттик шайлоо эртең боло турган болсо, Сиз кайсы партияга добуш берет элеңиз?

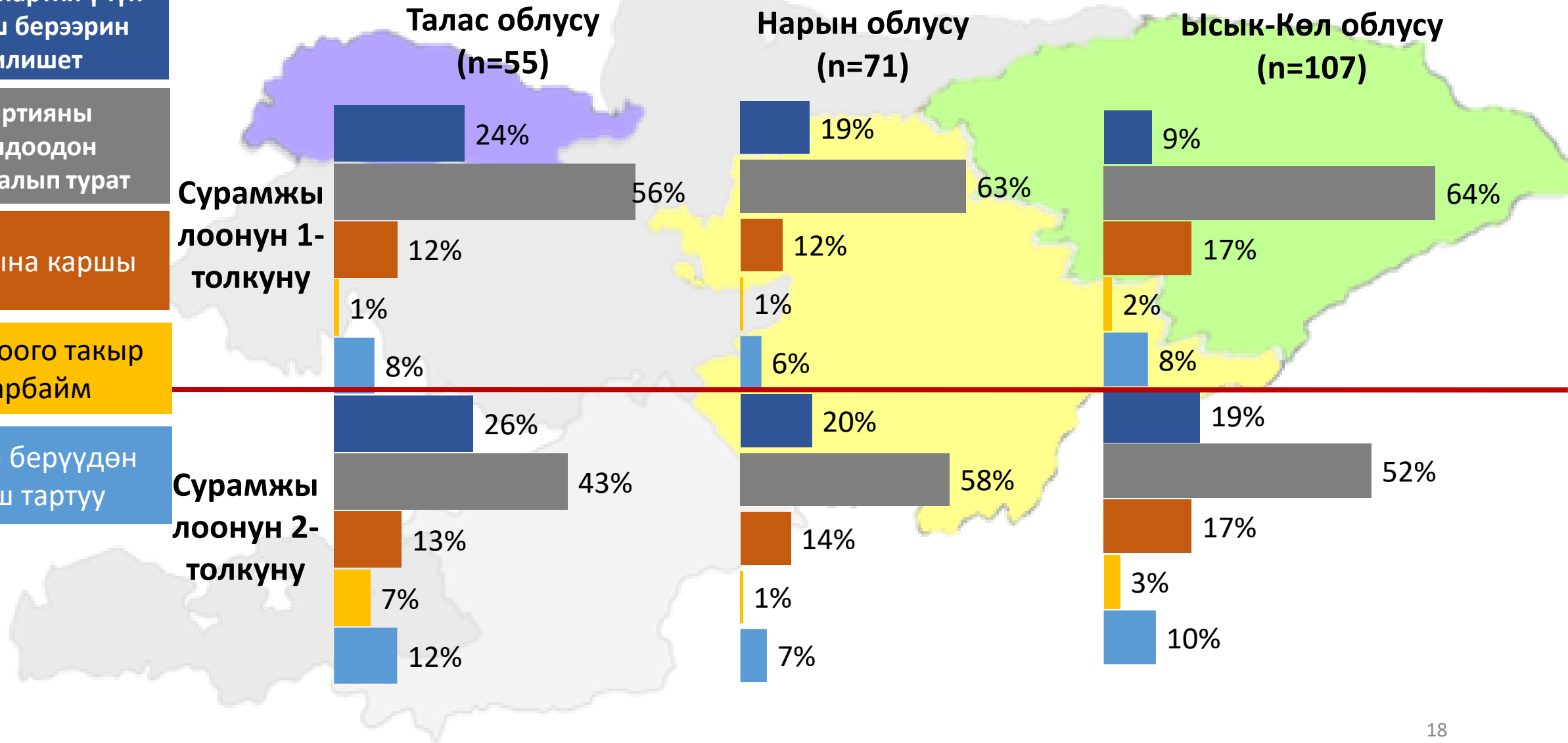
Кайсы партия үчүн добуш берээрин билишет

Партияны тандоодон кыйналып турат

Баарына каршы

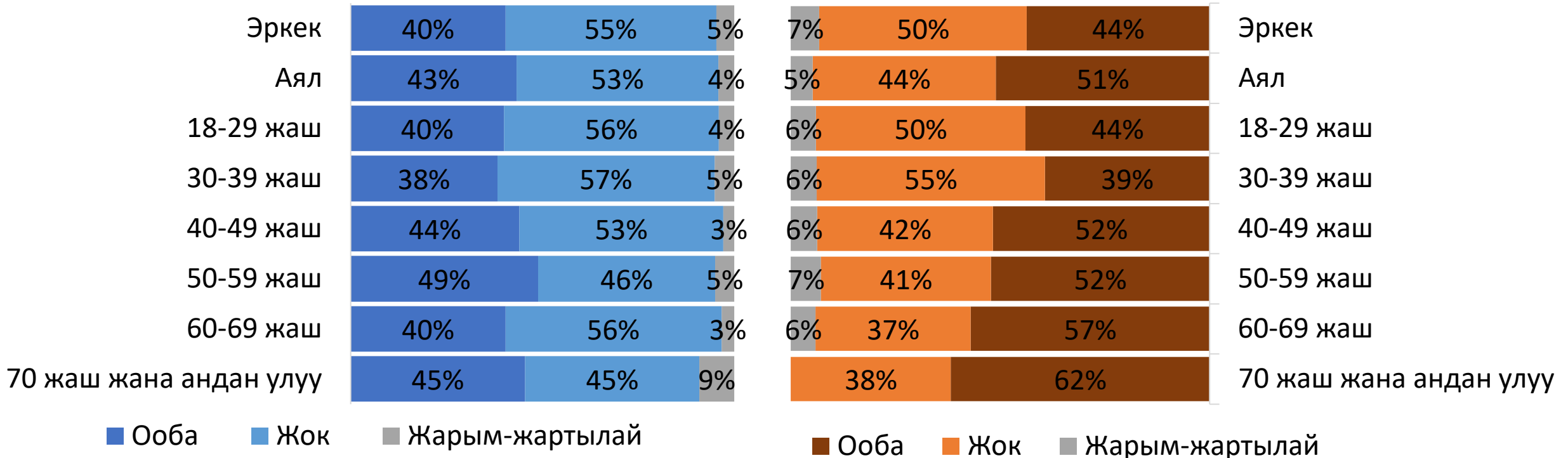
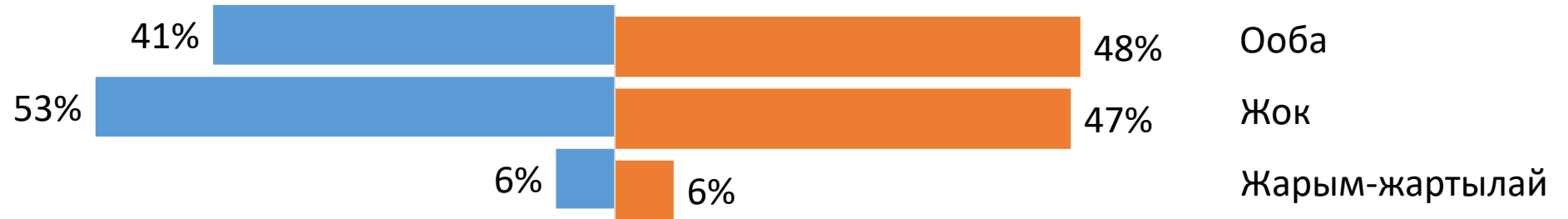
Шайлоого такыр барбайм

Жооп берүүдөн баш тартуу



COVID-19 шартында шайлоо күнү добуш берүү тартиби жөнүндө маалымат алдыңыз беле?

■ Сурамжылоонун 1-толкуну ■ Сурамжылоонун 2-толкуну



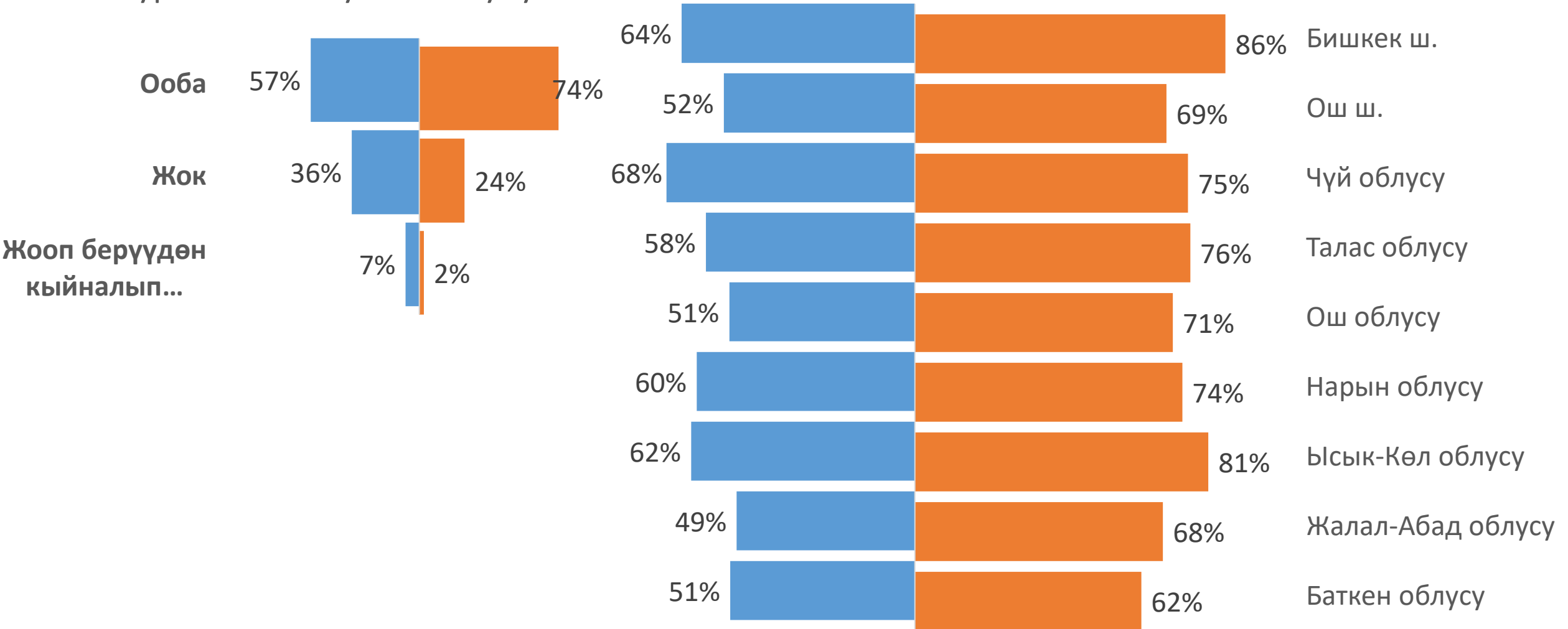
2020-жылдын 4-октябрында шайлоодо кайсы саясий партияга добуш берүү боюнча тандооңузга эмне көбүрөөк таасир этет?



Административдик ресурсту колдонуу ушул учурдагы мыйзам боюнча укукту бузуу деп эсептелгени жөнүндө билесизби?

■ Сурамжылоонун 1-толкуну
 ■ Сурамжылоонун 2-толкуну

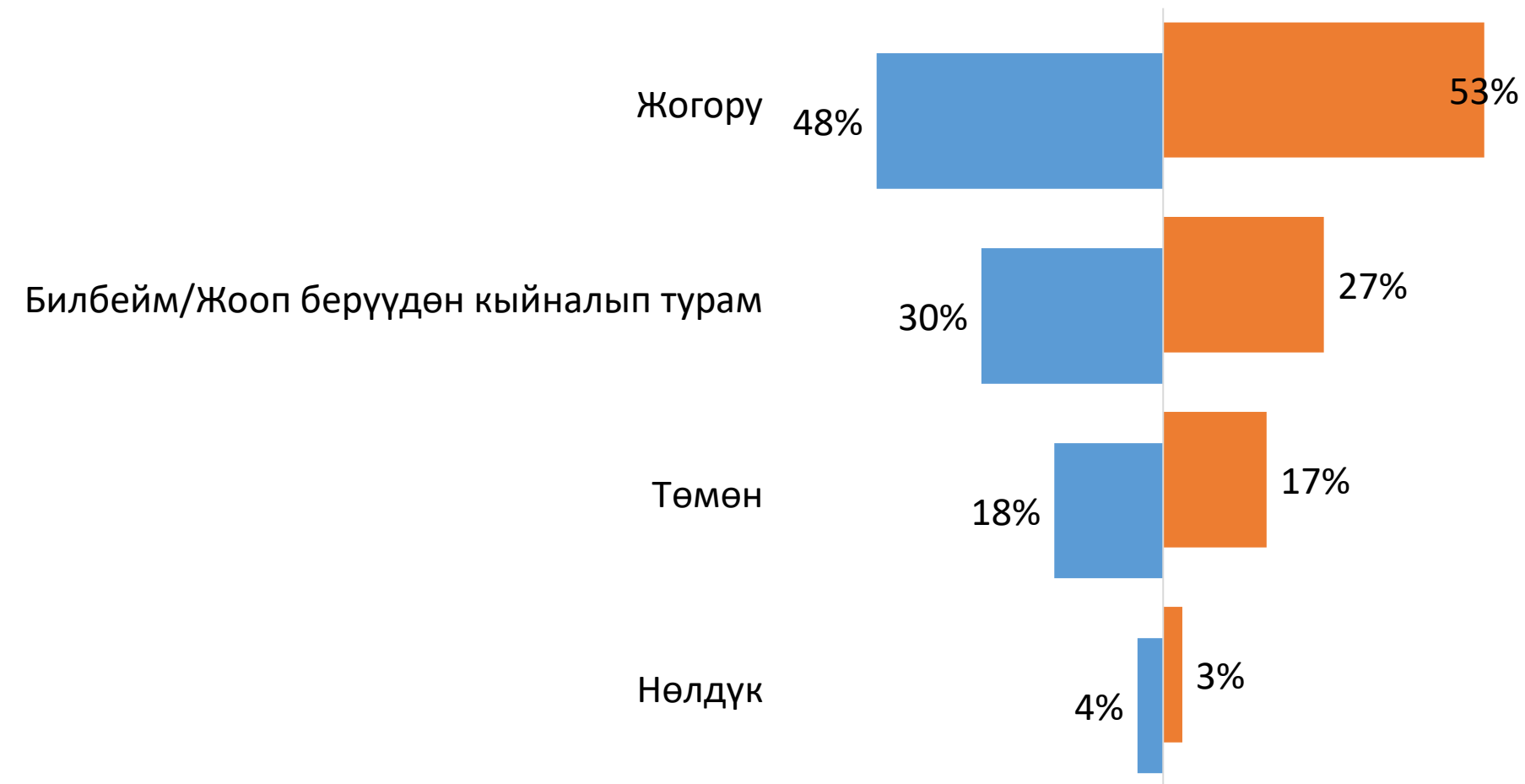
«Ооба» деп жооп берген респонденттер



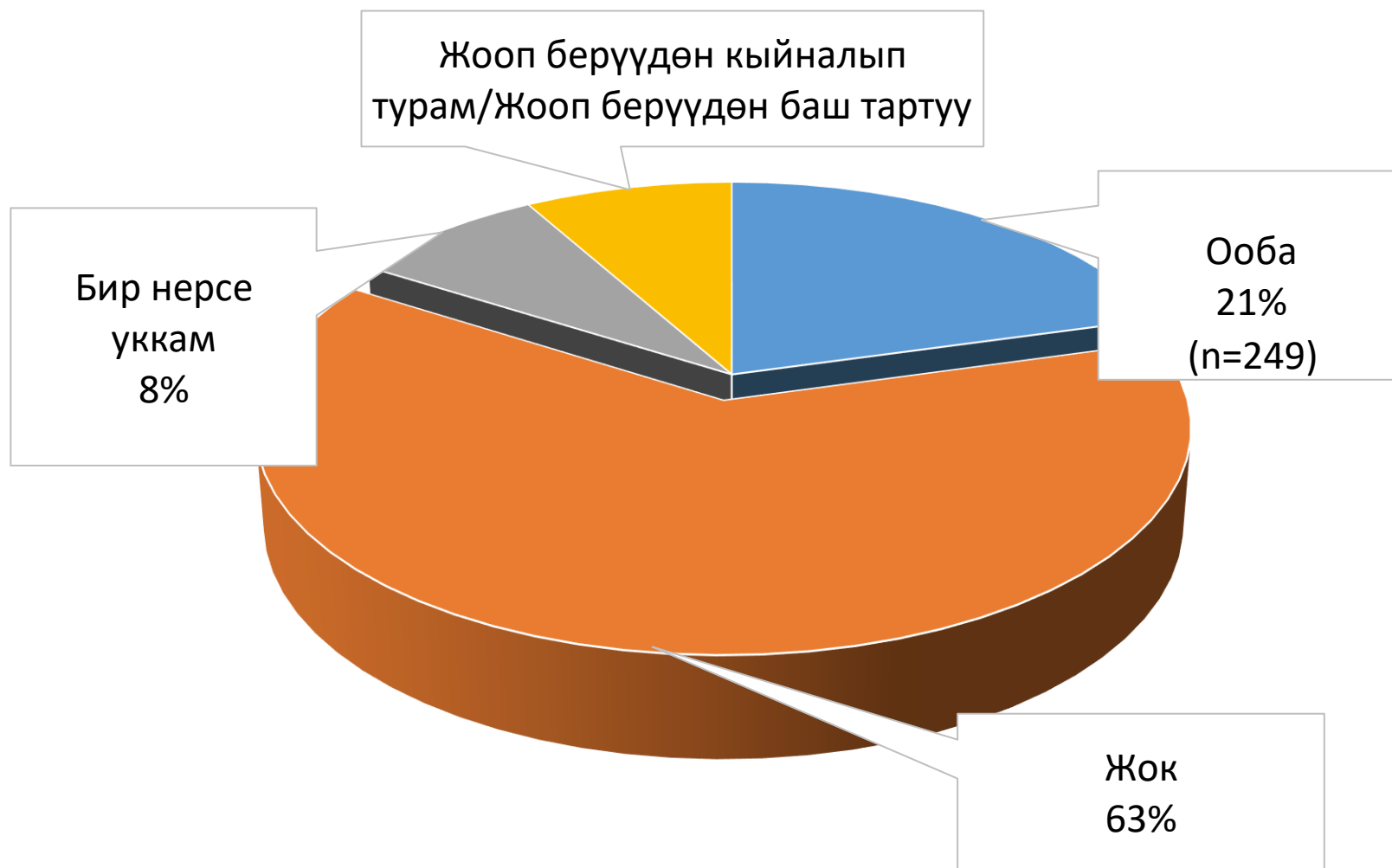
Сиздин оюңуз боюнча, 2020-жылдын Парламенттик шайлоосунда административдик ресурсту пайдалануу ыктымалдуулугу канчалык?

■ Сурамжылоонун 2-толкуну

■ Сурамжылоонун 1-толкуну



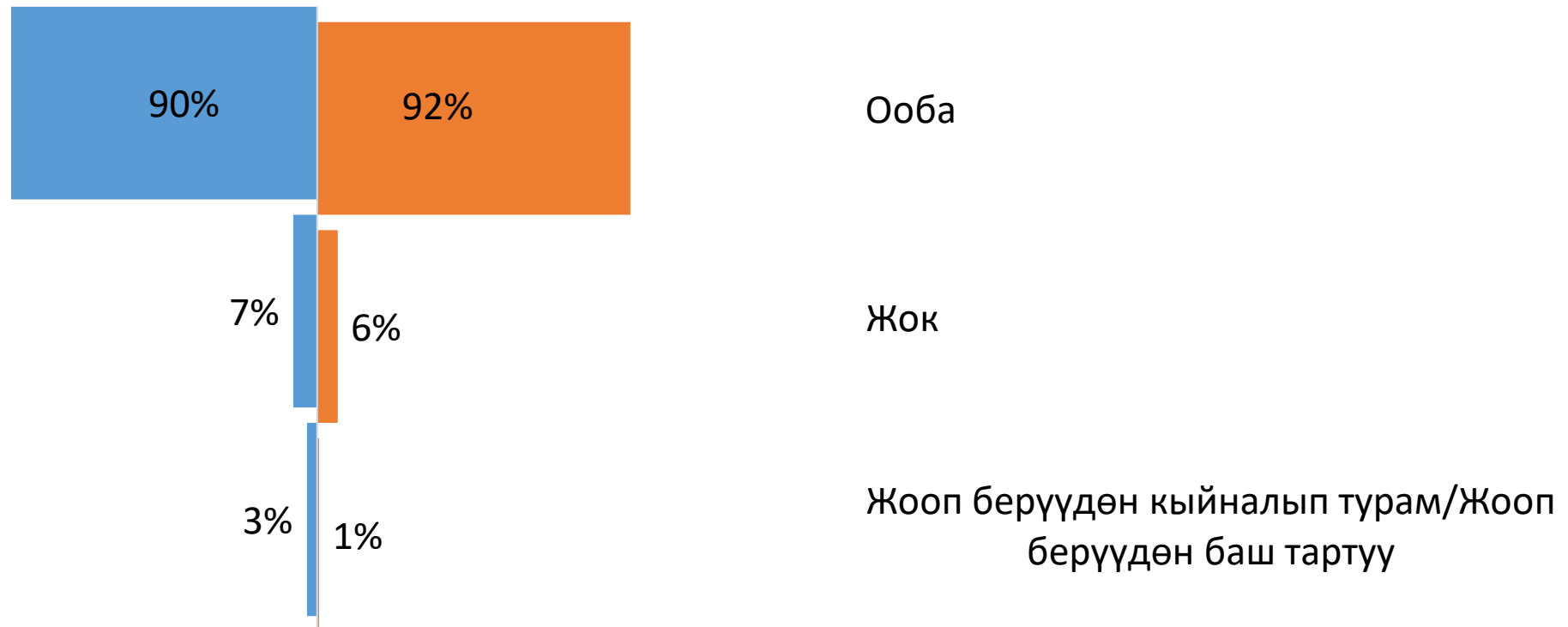
Балким, азыркы агитациялык кампания учурунда добуштарды сатып алууну пайдалануу тууралуу Сиз уккандырсыз?



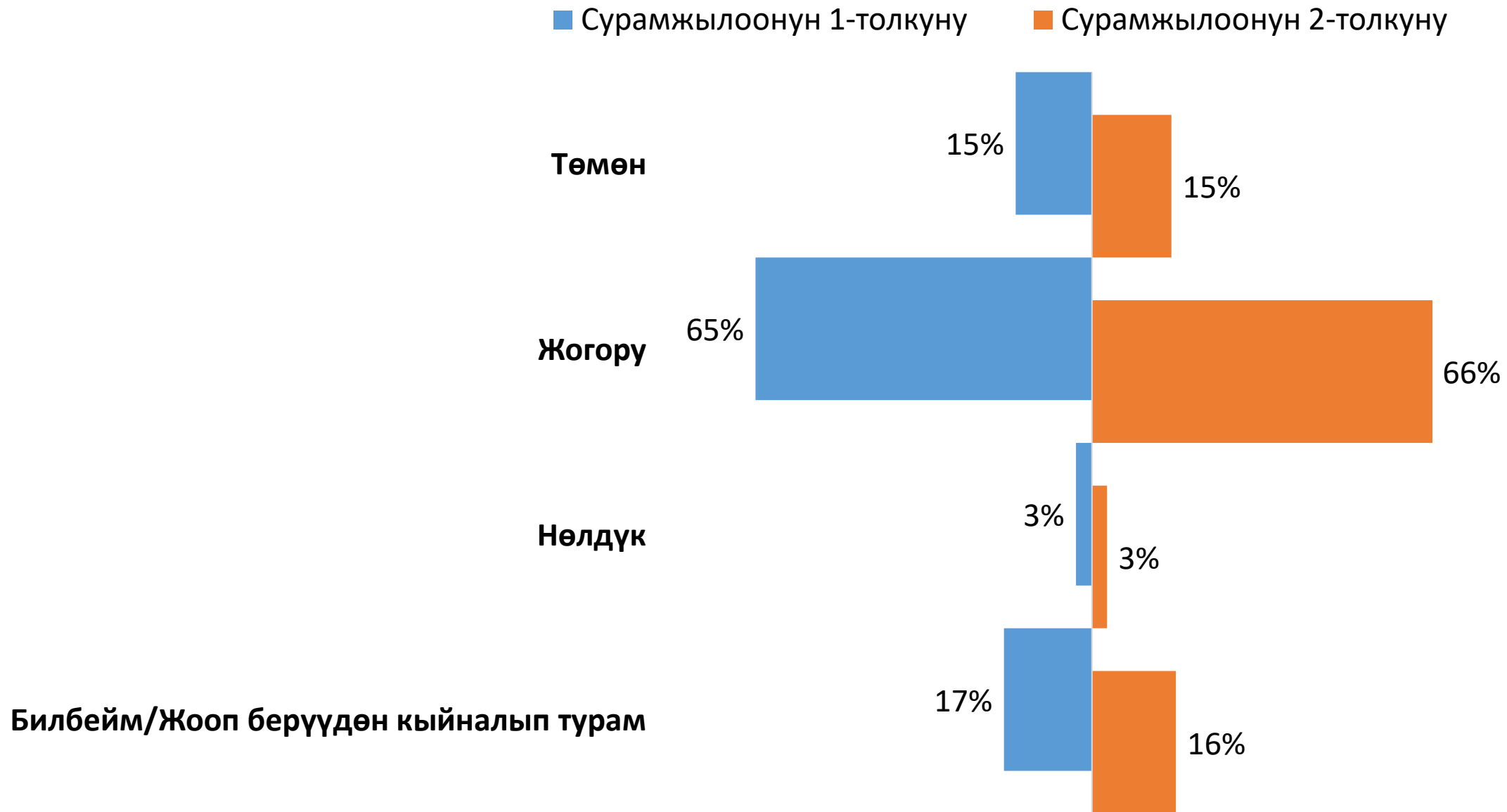
Добуштарды сатып алуу ушул учурдагы мыйзам боюнча укукту бузуу деп эсептелгени жөнүндө билесизби?

■ Сурамжылоонун 1-толкуну

■ Сурамжылоонун 2-толкуну

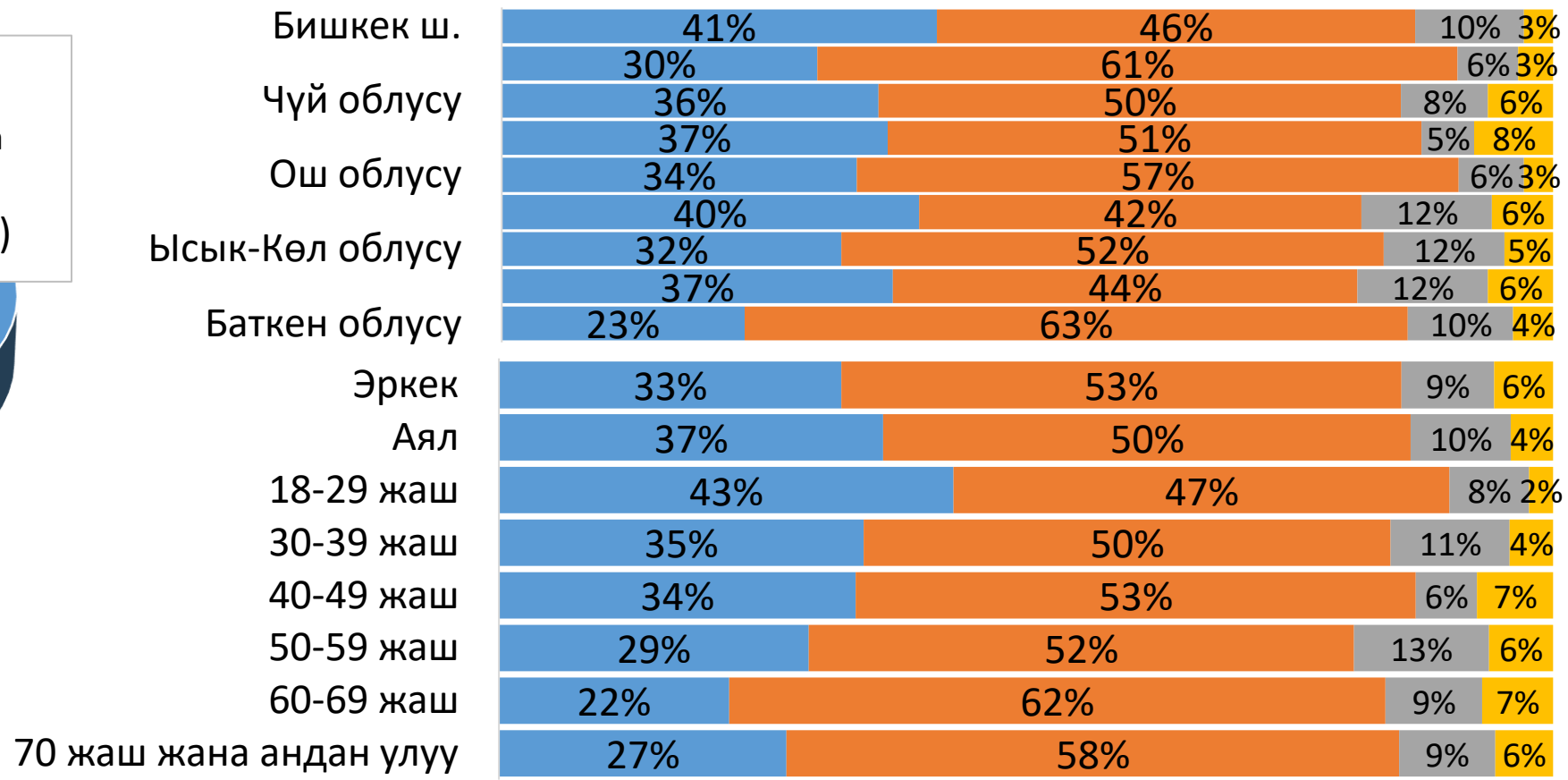
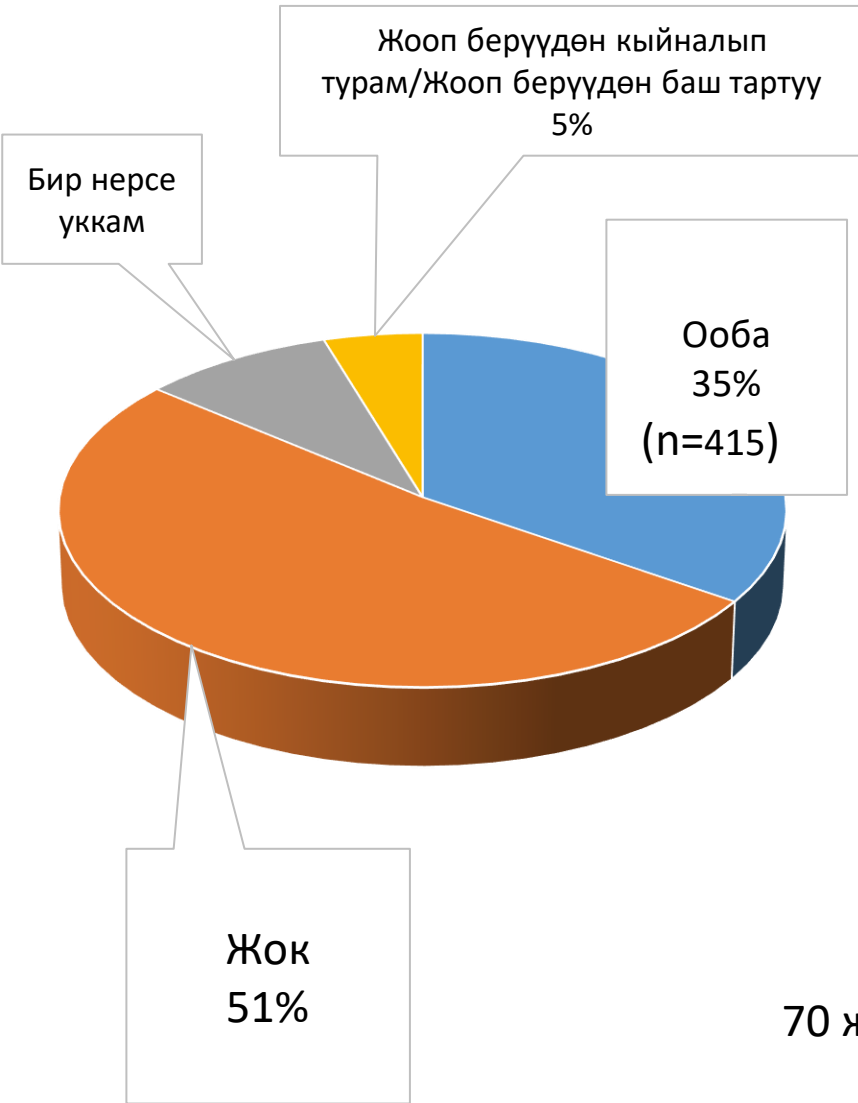


2020-жылдагы Парламенттик шайлоодо добуштарды сатып алуунун ыктымалдуулугу канчалык?



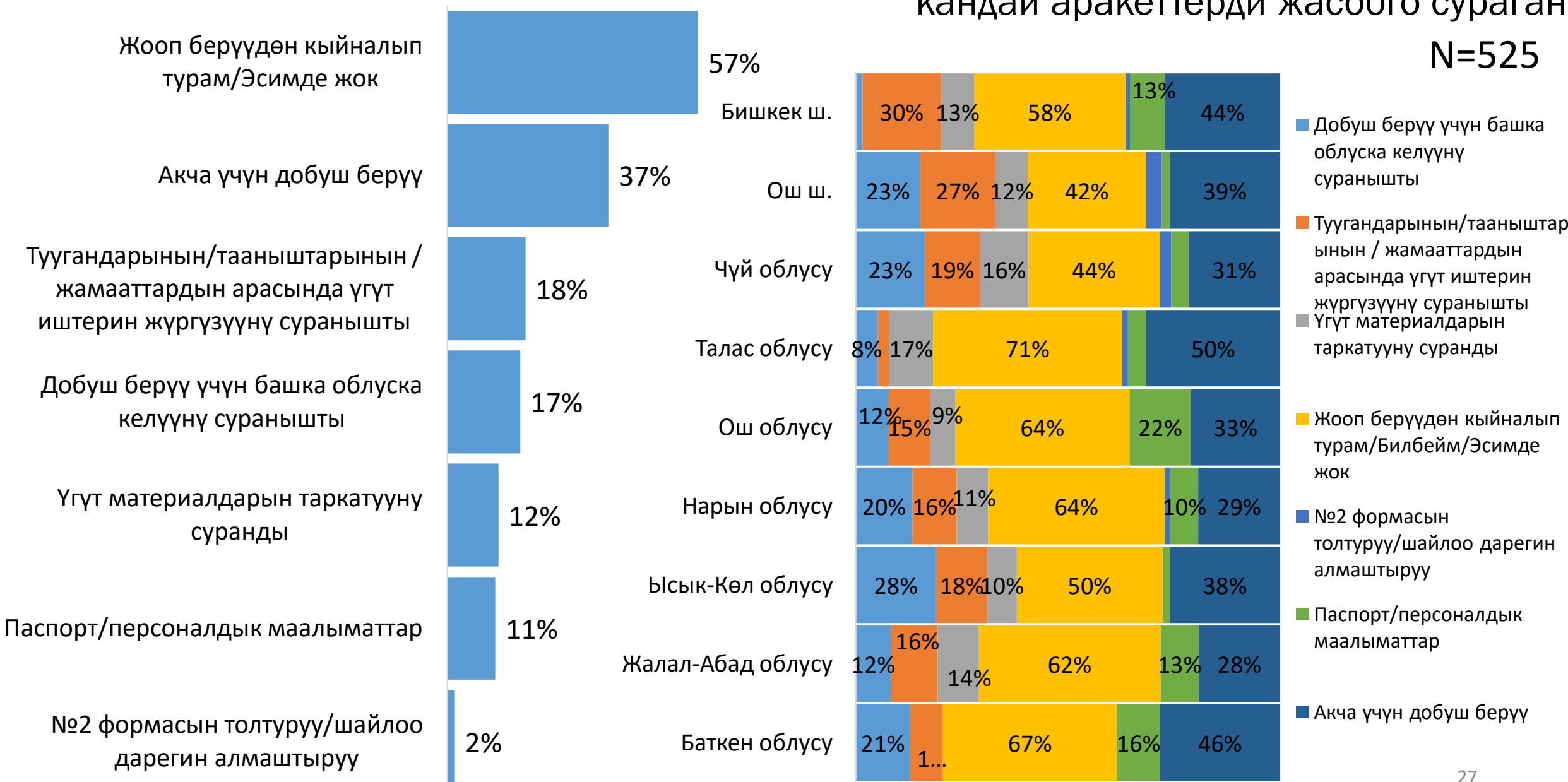
Балким, агитациялык кампания учурунда добуштарды сатып алууну колдонуу тууралуу Сиз уккандырсыз?

- Ооба
- Жок
- Бир нерсе уккам
- Жооп берүүдөн кыйналып турам/Жооп берүүдөн баш тартуу



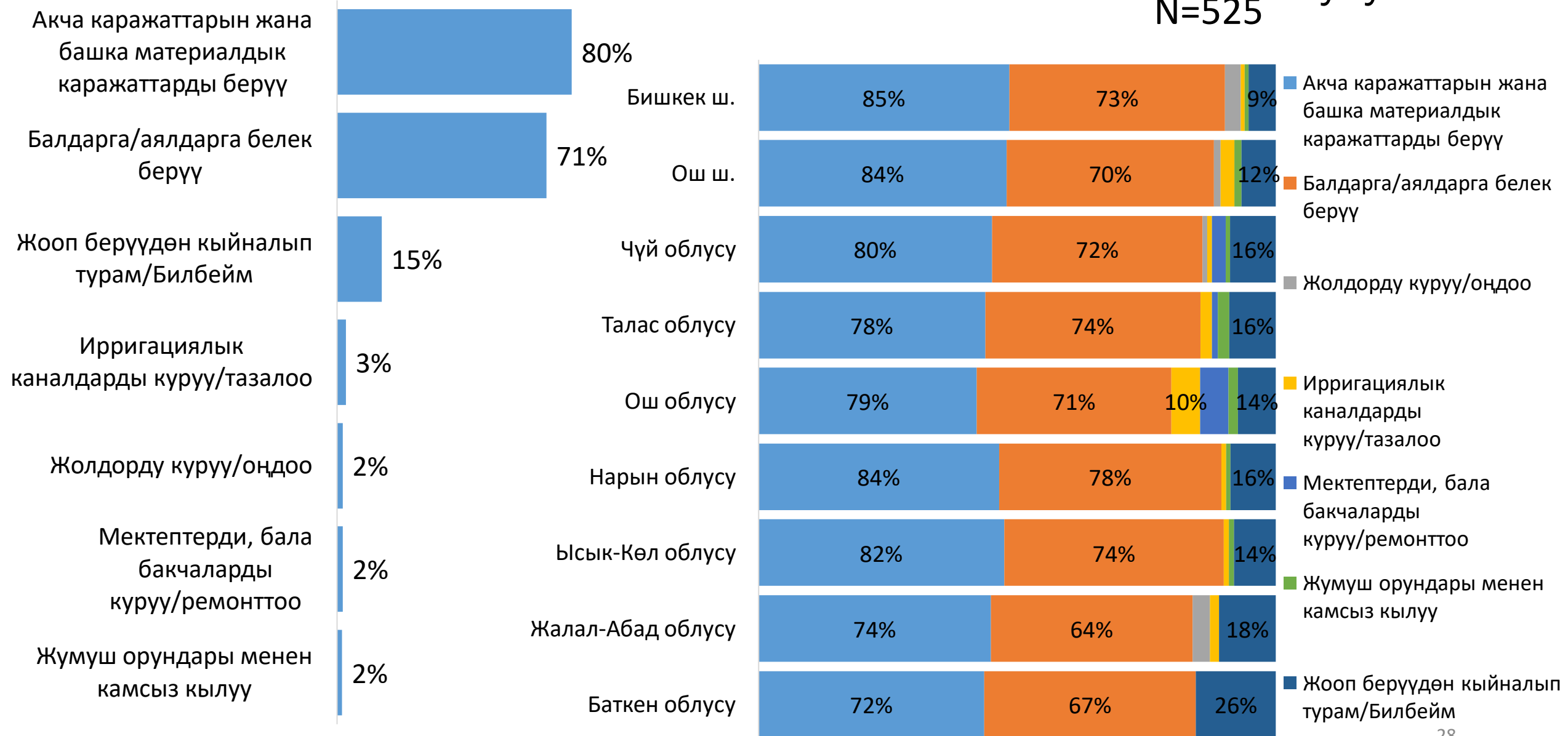
Эгерде Сиз добуш сатып алуу тууралуу билсеңиз/уксаңыз, партиялардын өкүлдөрү кандай аракеттерди жасоого сураган?

N=525

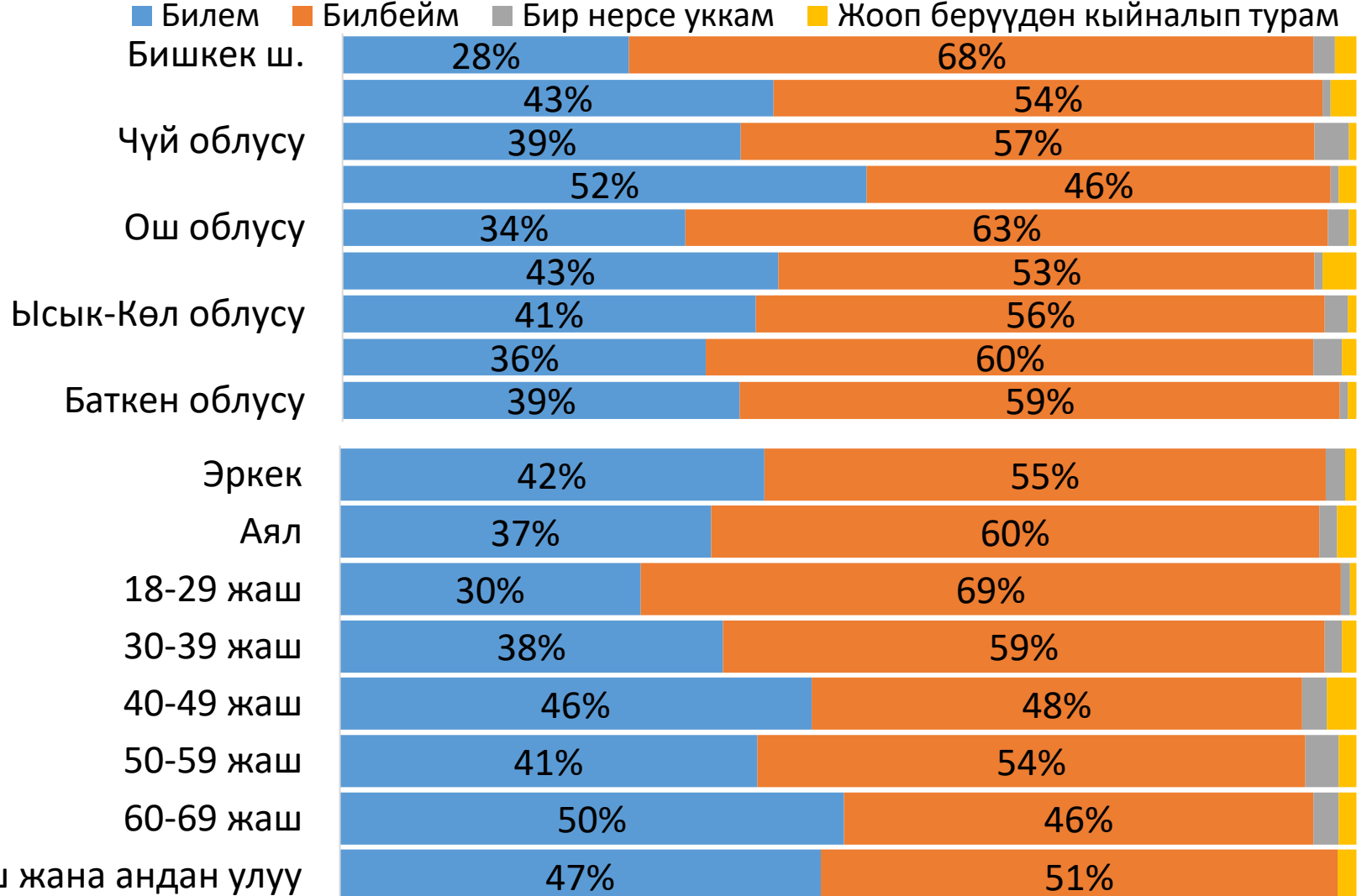
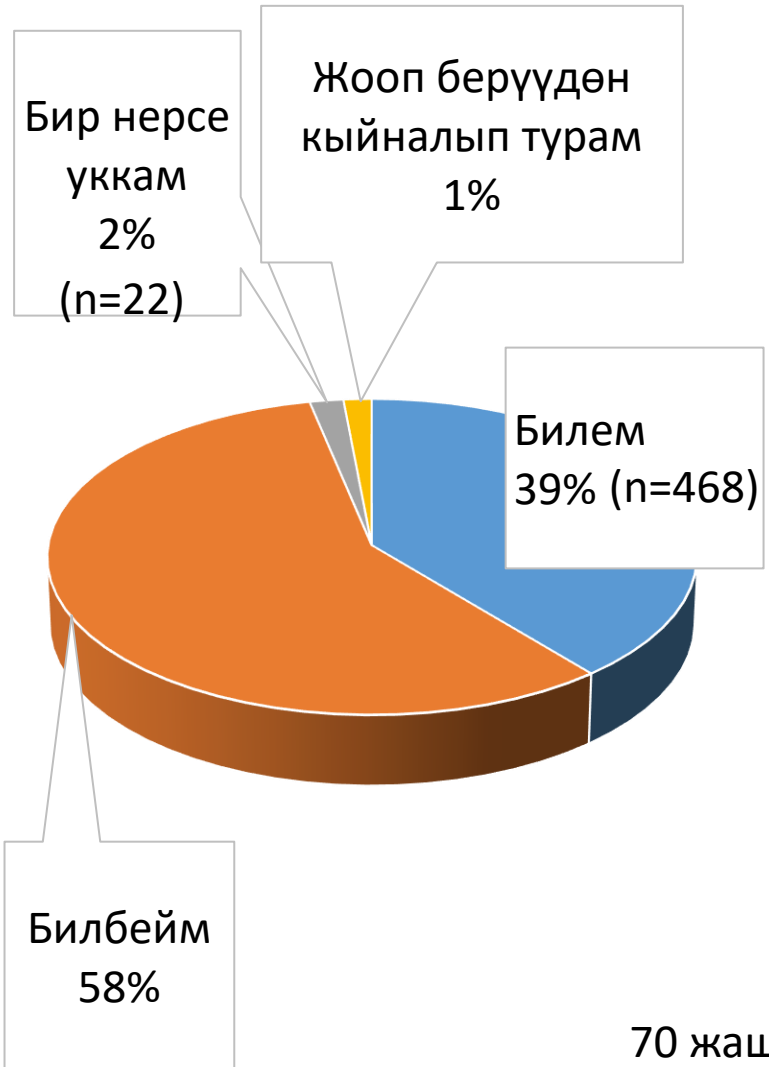


Бул иш-аракеттерди жасаганы үчүн партиялардын өкүлдөрү эмнелерди сунушташты?

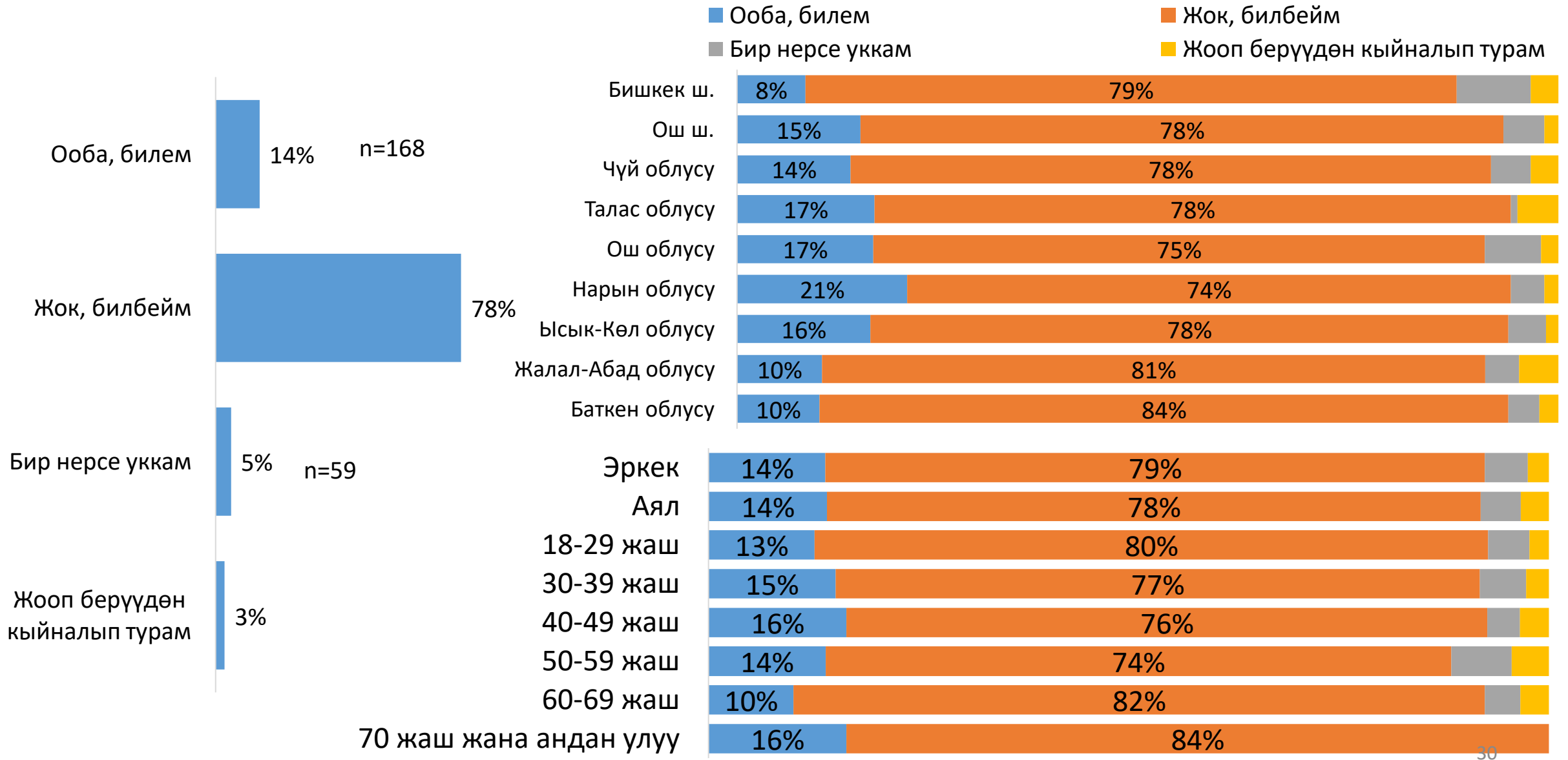
N=525



Сиз биометрикалык каттоодон өткөн шайлоочу шайлоо дарегин алмаштыруу жөнүндө арыз бере ала тургандыгын билесизби (форма №2 боюнча)?



Мүмкүн, Сиз досторуңуздуң/жакындарыңыздын/кошуналарыңыздын арасында шайлоо дареги өзгөргөн учурлар жөнүндө уккандырсыз?





Методология

Методология

- Респонденттерди сурамжылоо жеке маек методу аркылуу уюлдук операторлордун (O!, Megacom, Beeline) мобилдик номерлерине телефон аркылуу жүргүзүлдү. Социологиялык изилдөөлөр Кыргыз Республикасынын бардык аймактарында жүргүзүлдү.
- Алынган натыйжаларды жалпы популяцияга изилдөө жана экстраполяциялоо үчүн, тандоонун көлөмү 18 жаштан жогору Кыргыз Республикасынын 1202 резидентинде эсептелген. Дайындалган тандоонун көлөмү жетиштүү жана 95% ишеним деңгээлинде Жалпы калктын деңгээлинде $\pm 2,8\%$ тактык менен жыйынтык чыгарууга мүмкүндүк берет. Ишеним деңгээли кокустук жооптун ишеним аралыгына канчалык түшүп кетишин көрсөтөт. Ишеним аралыгын ката деп түшүнсө болот, ал тандалган чекиттин эки тарабына бөлүштүрүү ийри бөлүгүнүн диапазонун белгилейт, ал жерде жооптор түшүшү мүмкүн.
- Изилдөөнү жүргүзүү үчүн стратифицирленген тандоо курулган. Бишкек жана Ош шаарын кошкондо 9 страта бөлүнүп алынган. Генералдык жыйынды катары Улуттук статистика комитетинин жана Борбордук шайлоо комиссиясынын 2020-жылга маалыматтарына ылайык Кыргыз Республикасынын 18 жаштан жогору курактагы калкы алынган.
- Страталар ортосунда адамдардын санын бөлүштүрүүдө тандоонун тең чоңдуктагы/пропорциясыз бөлүштүрүлүшү тандалды. Тандоонун мындай бөлүштүрүлүшү калкынын саны аз болгон страталардагы респонденттердин жетишсиз санын көбөйтүүгө мүмкүндүк берди.
- Тең чоңдуктагы тандоону колдонууда маалыматтарды топтогондон кийин пропорционалдуу өлчөө процедурасы жүргүзүлдү, ал тең чоңдуктагы тандоону жетишсиз көрсөтүлгөн байкоолорду оордотуу менен жана ашыкча көрсөтүүлөрдү жеңилдеткен Генералдык жыйындыга жакын кылып коррективдөөгө мүмкүндүк берди.

Респонденттерди кокустан тандоо

- Ар бир стратанын (облустун) ичинде кокустук сандарды генерациялоо аркылуу респонденттерди жөнөкөй кокустан тандоо жүргүзүлгөн. Кокустук сандар электрондук түрүндө генерирленип, мобилдик байланыштын түрдүү операторлорунун абоненттеринин кокустук телефон номерлерине түзүлгөн.
- Интервьюлар кыргыз, орус, өзбек тилдеринде жүргүзүлгөн.



Социалдык демографиялык блок

Социалдык демографиялык көрсөткүчтөр

Жашаган облусу	Бишкек ш.	N=139
	Ош ш.	N=51
	Чүй облусу	N=202
	Талас облусу	N=55
	Ош облусу	N=248
	Нарын облусу	N=71
	Ысык-Көл облусу	N=107
	Жалал-Абад облусу	N=226
	Баткен облусу	N=102
	Бардыгы	N=1202
Калктуу конуштун түрү	Шаар	N=571
	Айыл	N=631
Жынысы	Эркек	N=570
	Аял	N=632
Жашы	18-29 жаш	N=348
	30-39 жаш	N=293
	40-49 жаш	N=207
	50-59 жаш	N=180
	60-69 жаш	N=119
	70 жаш жана андан улуу	N=55

Улуту	Кыргыз	N=1005
	Орус	N=45
	Өзбек	N=95
	Тажик	N=7
	Башка	N=43
	Жооп берүүдөн баш тартуу	N=6
	Билими	Билимсиз
Баштапкы / толук эмес орто		N=24
Орто / кесиптик-орто		N=719
Толук эмес жогорку		N=75
Жогорку / илимий даража		N=373
Жооп берүүдөн баш тартуу		N=3

Биздин байланыштар

- Кыргыз Республикасы, Бишкек ш., Токтогул көч., 141/1. Телефон: 0(312) 979205
- Сайт: www.commoncause.kg
- SMM: www.instagram.com/commoncause312 | www.facebook.com/commoncause312 | <https://twitter.com/commoncause312>